

การประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
The Curriculum Evaluation on Bachelor of Arts Program in Japanese,
Faculty of Humanities and Social Sciences, Burapha University

ธัญญารัตน์ สงวนศรี*, ชลิดดา ปัญญาวรรคคุณชัย

Thanyarat Sanguansri, Chalidda Panyavorakunchai

สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี 20131

Japanese section, Faculty of Humanities and Social Sciences, Burapha University,

Chonburi 20131 Thailand

*Corresponding author E-mail: s.thanyarat@gmail.com

(Received: April 09 2020; Revised : June 06 2020 ; Accepted : June 29 2020)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น พ.ศ.2559 และเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรโดยใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ (CIPP) ของสตัฟเฟิลบีม ใน 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้ ได้แก่ บัณฑิต นักศึกษาปัจจุบัน ผู้ใช้บัณฑิต อาจารย์ จำนวน 84 คน ดำเนินการเก็บข้อมูลในปี พ.ศ. 2562 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมินความพึงพอใจออนไลน์สำหรับผู้ใช้นักศึกษา ($\alpha = .96$) และแบบประเมินสำหรับอาจารย์ บัณฑิต นิสิตปัจจุบัน ($\alpha = .98$) ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านบริบท วัตถุประสงค์ โครงสร้าง เนื้อหาวิชาของหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก แต่มีข้อเสนอแนะว่าควรปรับปรุงเนื้อหาบางรายวิชา ควรรวบรวมวิชาที่มีเนื้อหาทับซ้อนกัน และควรเพิ่มรายวิชาฝึกงาน/วิชาที่มีการบูรณาการข้ามศาสตร์ 2) ด้านปัจจัยนำเข้า คุณสมบัติผู้เรียนและกระบวนการคัดเลือกมีความเหมาะสม อาจารย์ผู้สอนมีคุณสมบัติเหมาะสมอยู่ในระดับมาก รวมถึงสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ วัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกมีความเหมาะสมเพียงพอ 3) ด้านกระบวนการ กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า การจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 4) ด้านผลผลิต ผู้ใช้บัณฑิตมีความคิดเห็นว่า งานที่บัณฑิตปฏิบัติอยู่ตรงกับสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 100 และมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานและคุณลักษณะของบัณฑิตโดยรวมอยู่ในระดับมาก แต่ก็มีข้อเสนอแนะว่า ควรมีโครงการความร่วมมือกับหน่วยงานเอกชนในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ และทักษะให้กับผู้เรียนก่อนเข้าทำงานจริง แนวทางในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรที่จำเป็นครั้งต่อไป พบว่า ควรปรับลดรายวิชาที่มีเนื้อหาทับซ้อนกันและให้มีความทันสมัย ปรับเพิ่มรายวิชาที่มุ่งเน้นการฝึกงานหรือการบูรณาการข้ามศาสตร์ และการจัดการเรียนการสอนที่กระตุ้นนิสิตให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมากยิ่งขึ้น เป็นต้น

คำสำคัญ : การประเมินหลักสูตร, สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น, รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้, แนวทางในการพัฒนาหลักสูตร

Abstract

The purpose of this research was to evaluate the 2016 curriculum of Japanese program and to examine a curriculum development model based on the principles of Stufflebeam's CIPP Evaluation Model in four areas: context, input, process, and product. The samples in this study comprised 84 graduate students, current undergraduate students, graduate students' employers, and lecturers. Data were collected in 2019. The tool applied in this study was an online assessment form of the employers satisfaction for graduate students ($\alpha = .96$) and of teachers, graduate students and current students ($\alpha = .98$). The results yielded from the study were as follows: 1) Context Evaluation: the program's objectives, structure, and course content were rated as highly appropriate. It was yet suggested that the content in some courses should be reconstructed, the content-overlapping courses should be merged, and internship-based courses and interdisciplinary courses should be further included in the curriculum. 2) Input Evaluation: the results showed that the qualification of students and the process of selection were appropriate, the qualification of lecturers was highly rated, and the learning environment and learning facilities were applicable and adequate. 3) Process Evaluation: the samples exhibited that the teaching management and the evaluation and assessment process were highly appropriate. 4) Product Evaluation: the graduate students' employers expressed high satisfaction on graduates' work performance and qualification. It was also suggested that a collaboration with private sectors facilitating internship program should be established so as to develop and strengthen students' skills and experience prior to their employment. The suggested guidelines for the next curriculum development are such as reducing courses with overlapping content and modernize subjects, adjusting courses that focus on internships or integrated learning, and providing courses that encourage self-studying learning among students.

Keywords : Curriculum Evaluation, Japanese Program, CIPP Evaluation Model, Curriculum development guideline

บทนำ

ประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่นมีความสัมพันธ์อันดีมากกว่า 131 ปี ทั้งในด้านสังคม วัฒนธรรม การเมือง และเศรษฐกิจ ซึ่งในปัจจุบันรัฐบาลมีนโยบายพัฒนาประเทศโดยกำหนดให้มีโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor / EEC) เพื่อส่งเสริมการลงทุนในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในระยะยาวในเขตภาคตะวันออก 3 จังหวัด ได้แก่ ชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา จากข้อมูลของกองความร่วมมือการลงทุนต่างประเทศ (Foreign Direct Investment - FDI) ระบุว่า ในปีพ.ศ.2560 ประเทศญี่ปุ่นมีการลงทุนภายใต้มาตรการส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก จำนวน 10 โครงการ โดยการลงทุนส่วนใหญ่อยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี นอกจากนี้ หอการค้าญี่ปุ่น-กรุงเทพฯ (JCC, 2561) ได้ระบุว่า ในช่วงปีพ.ศ.2561 แนวโน้มทางเศรษฐกิจของบริษัทร่วมทุนญี่ปุ่นในประเทศไทยมีสัดส่วนของบริษัทที่จะลงทุนเพิ่มถึง 42% ซึ่งสามารถคาดการณ์ได้ว่าในช่วงระยะการพัฒนาตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2560 - 2579) ความต้องการบุคลากรสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่นจะยิ่งทวีความสำคัญมากขึ้นและเพื่อตอบสนองความเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบันที่ดำเนินไปอย่างรวดเร็วทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ความก้าวหน้าของเทคโนโลยี จึงจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงเนื้อหาสาระในหลักสูตรควบคู่กับการพัฒนาทักษะใหม่ๆ ที่จำเป็นของบัณฑิตสำหรับศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ เทคโนโลยี และทักษะด้านชีวิตและการทำงาน

สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จึงเล็งเห็นถึงความสำคัญในการเตรียมความพร้อมด้านทรัพยากรบุคคลในสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่นที่มีคุณภาพ พร้อมปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานและสังคม อันเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยทันต่อความเปลี่ยนแปลง จัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับทักษะการเรียนรู้ของนิสิตในศตวรรษที่ 21 (21st-Century Skills) และสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของมหาวิทยาลัย และตอบสนองต่อความต้องการของสังคม ประกอบกับเพื่อคงไว้ซึ่งมาตรฐานของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่นให้มีความสอดคล้องตามหลักเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษา ดังนั้นในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร พ.ศ.2559 นี้ทางสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่นจึงได้จัดทำแบบประเมินเพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต นิสิตปัจจุบัน และบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาที่มีต่อหลักสูตรที่ใช้ในปัจจุบันเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้ตรงกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อไป โดยกรอบการวิจัยในครั้งนี้

ใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตรแบบชิปปี้ (CIPP) โดยจะประเมินใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านบริบท (วัตถุประสงค์ โครงสร้างของหลักสูตร) 2) ด้านปัจจัยนำเข้า (กระบวนการคัดเลือกนิสิต อาจารย์ผู้สอน สภาพแวดล้อม วัสดุอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก) 3) ด้านกระบวนการ (การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล) 4) ด้านผลผลิต (สิ่งที่นิสิตปัจจุบันและบัณฑิตได้จากการเรียนตลอดหลักสูตร ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต) เนื่องจากองค์ประกอบทั้ง 4 ด้านของรูปแบบการประเมินหลักสูตรแบบชิปปี้ (CIPP) นั้นครอบคลุมหัวข้อและประเด็นต่างๆ ในการประเมินหลักสูตร จึงทำให้ได้ผลการประเมินที่ละเอียดชัดเจน และสามารถนำมาอ้างอิงในการปรับปรุงหลักสูตรที่มีคุณภาพต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรแบบชิปปี้ (CIPP)

กรอบแนวคิดในการประเมินหลักสูตรแบบชิปปี้ (CIPP) ที่ออกแบบโดย Daniel L. Stufflebeam ประกอบด้วย 4 ด้าน ซึ่งรูปแบบการประเมินนี้ได้ถูกนำมาประยุกต์ใช้ในการประเมินหลักสูตรทางการศึกษาอย่างแพร่หลาย เนื่องจากมีรูปแบบสอดคล้องกับหลักเกณฑ์สำคัญในการประเมินหลักสูตร องค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านบริบท (Context evaluation) เป็นการประเมินในเชิงสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการศึกษา โดยขั้นตอนการประเมินมีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้ประเมินได้รับทราบถึงจุดประสงค์ หลักการ และเหตุผล รวมไปถึงปัญหาและความพร้อมในการดำเนินการของหลักสูตรนั้นๆ เนื้อหาการประเมินจะครอบคลุมไปถึงจุดประสงค์ ปรัชญา โครงสร้างของหลักสูตรและเนื้อหาวิชา 2) ด้านปัจจัยนำเข้า (Inputs evaluation) เป็นการประเมินทรัพยากรที่จะนำมาใช้ในการดำเนินหลักสูตร อาทิเช่น ลักษณะ คุณสมบัติของทั้งผู้เรียน และผู้สอน วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ การประเมินนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ประเมินทราบถึงความเป็นไป ความพอเพียงของทรัพยากรในการดำเนินหลักสูตรเพื่อเป็นปัจจัยในการวางแผนการดำเนินหลักสูตรอย่างเหมาะสมต่อไป 3) ด้านกระบวนการ (Process evaluation) เป็นการประเมินในเชิงการปฏิบัติงาน เช่น การจัดกระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้ประเมินได้รับทราบถึงความก้าวหน้า ปัญหา รวมไปถึงข้อบกพร่องต่างๆ ในระหว่างการดำเนินหลักสูตร ซึ่งเป็นข้อมูลในการประเมินที่จะนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ต่อไป 4) ด้านผลผลิต (Products evaluation) เป็นการประเมินในขั้นตอนหลังจากที่ได้ดำเนินหลักสูตรเสร็จสิ้น มีวัตถุประสงค์ในการประเมินเพื่อวัดผลว่าผลลัพธ์ที่ออกมาตรงกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ และจากผลลัพธ์ที่ได้ทำให้ผู้ประเมินสามารถตัดสินใจว่าจะทำอย่างไร

กับหลักสูตรต่อไป เนื้อหาในการประเมินในขั้นตอนนี้ ได้แก่ คุณภาพ คุณลักษณะ ทักษะที่ได้จากผลการเรียนรู้ของบัณฑิต ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต เป็นต้น

2. ความหมายและความสำคัญของหลักสูตร

ในการจัดการศึกษานั้นหลักสูตรถือเป็นปัจจัยสำคัญ ในการกำหนดแผนการศึกษาเพื่อพัฒนาและส่งเสริมผู้เรียนให้บรรลุ วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ดังที่ อ่าง บัวศรี (2542) กล่าวว่า หลักสูตรคือ โครงการหรือแผนการศึกษาที่จัดทำขึ้นโดยมีการกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาของกิจกรรมต่างๆ และมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะและความสามารถของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ และ Tabá (1962) ได้นิยามความหมายของหลักสูตรว่า หลักสูตรเป็นเอกสารที่ระบุ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้และครอบคลุมไปถึงการ ประเมินผลการเรียนรู้ นอกจากนี้ ปทีป เมธาคุณวุฒิ (2532) ได้กล่าวถึงความหมายของหลักสูตรในระดับอุดมศึกษาว่า หลักสูตร คือ แผนของการเรียนการสอนซึ่งประกอบด้วยจุดมุ่งหมายของ การศึกษาและวิธีการเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมาย ได้แก่ การพิจารณา คัดเลือก จัดรวบรวมและเรียบเรียงเนื้อหาวิชาและประสบการณ์ ตลอดจนการประเมินผล และหลักสูตรยังเป็นหัวใจของการจัดการ อุดมศึกษา ซึ่งความหมายและขอบเขตของหลักสูตรเปลี่ยนไปอยู่เสมอ สะท้อนให้เห็นถึงปรัชญาการศึกษาในแต่ละสมัย และสถาบันการ ศึกษาแต่ละแห่งมีความแตกต่างกันในด้านแนวคิดเกี่ยวกับโครงสร้าง หลักสูตร การจัดหาวิชาและประสบการณ์ให้กับผู้เรียนเพื่อให้บรรลุ ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า หลักสูตรคือ โครงการหรือแผนงานที่กำหนดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนา และเพิ่มทักษะความสามารถการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เป็นไปตาม เป้าหมายที่ตั้งไว้ รวมไปถึงประสบการณ์ต่างๆ ที่ผู้เรียนจะได้รับโดย การจัดทำเนื้อหาวิชา กิจกรรมต่างๆ และต้องมีการประเมินผล ติดตามอย่างต่อเนื่อง

3. งานวิจัยที่เกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรและการ ประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต

จรรยา ดาสา และคณะ (2553) ได้ประเมินหลักสูตร การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศาสตรศึกษามหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ และประเมินคุณภาพของมหาวิทยาลัยในด้านวิชาการ ด้านวิชาชีพ ทักษะการทำงานและเจตคติในการทำงาน โดยใช้ รูปแบบการประเมินแบบ CIPP ซึ่งครอบคลุมเนื้อหาทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านบริบท (วัตถุประสงค์ โครงสร้าง เนื้อหาวิชา) ด้านปัจจัย นำเข้า (นิสิตแรกเข้า สื่อและอุปกรณ์การเรียน สถานที่ศึกษา) ด้านกระบวนการ (กระบวนกรเรียนการสอนและการวัดผล) และด้านผลผลิต (คุณลักษณะของมหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา) กลุ่มตัวอย่างได้แก่ มหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2545) 12 คน นิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ 5 คน และอาจารย์ผู้สอน ในหลักสูตร 3 คน ผลการวิจัยพบว่า ในด้านบริบทของโครงสร้าง

หลักสูตร วัตถุประสงค์ เนื้อหา มีการประเมินอยู่ในระดับมาก ด้านปัจจัยนำเข้า ได้แก่ สื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอน และ สถานที่ศึกษามีการประเมินอยู่ในระดับมาก ด้านกระบวนการ มีการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านผลผลิตนิสิตและมหาบัณฑิต มีความพึงพอใจในทักษะความรู้ของตนเองและทักษะในการทำงาน อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านเจตคติในการทำงานมีการประเมินอยู่ใน ระดับมากที่สุด นอกจากนี้ยังชี้ว่าการประเมินหลักสูตรโดยใช้ รูปแบบ CIPP ช่วยให้ผู้พัฒนาหลักสูตรและผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าใจ จุดแข็งและจุดอ่อนของหลักสูตรได้ชัดเจน ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ในการพัฒนาหลักสูตร และการใช้วิธีตอบแบบประเมินยังช่วยให้ได้ ข้อมูลเชิงลึกซึ่งเป็นประโยชน์ในการพัฒนาหลักสูตรเช่นกัน

มาเรียม นิลพันธุ์ (2555) ได้ทำการประเมินหลักสูตร การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยใช้รูปแบบการประเมิน แบบ CIPP ในการประเมิน 5 ด้าน คือ ด้านบริบทของหลักสูตร (วัตถุประสงค์ โครงสร้างของหลักสูตร โครงสร้างของรายวิชา) ด้านปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร (สื่อการเรียนการสอน สถานที่ จัดการเรียนการสอน สิ่งอำนวยความสะดวกและจำนวนอาจารย์) ด้านกระบวนการ (การจัดการเรียนการสอน การประเมิน การจัดการ หลักสูตร การทำวิทยานิพนธ์) ด้านผลผลิตของหลักสูตร (ความรู้ ความเข้าใจและความสามารถในการพัฒนาทักษะต่างๆ เช่น ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร ความสามารถในการวิจัยและ ออกแบบการเรียนการสอน) และด้านผลกระทบของหลักสูตร โดยประเมินจากผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับบัณฑิตหลังจากสำเร็จการศึกษา ทั้งนี้ เกี่ยวกับการประเมินด้านผลกระทบ (Impact Evaluation) นั้น เพื่อศึกษาผลที่นอกเหนือจากวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้ เช่น การศึกษาต่อ การได้รับรางวัลต่างๆ การได้รับการยอมรับ การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ซึ่งการประเมินด้านนี้ เป็นการประเมินที่ขยายผลมาจากการประเมินด้านผลผลิต (Stufflebeam & Shinkfield 2007) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอน 15 คน นักศึกษาปริญญาโท 110 คน มหาบัณฑิต 95 คน และผู้ใช้บัณฑิต 15 คน ผลการศึกษาพบว่า ด้านบริบทมีความเหมาะสมของหลักสูตรไม่ว่าจะเป็นวัตถุประสงค์ ของหลักสูตร ความสอดคล้องของโครงสร้างหลักสูตรกับวัตถุประสงค์ ของหลักสูตร และรายวิชาต่างๆ มีความเหมาะสมในระดับมาก ด้านปัจจัยนำเข้ามีสื่อการเรียนการสอน อุปกรณ์และสถานที่ศึกษาที่ เหมาะสมอยู่ในระดับมาก แต่ต้องปรับปรุงด้านการเพิ่มบุคลากร ผู้สอนให้มีจำนวนที่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนและการให้ คำปรึกษาวิทยานิพนธ์ ส่วนด้านกระบวนการมีการจัดการเรียน การสอนเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และด้านผลผลิตมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด กล่าวคือ อาจารย์มีทักษะและความสามารถในการจัดการเรียนการสอน มีความเชี่ยวชาญในด้านหลักสูตร

และการนิเทศ นอกจากนี้ด้านผลกระทบก็มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก กล่าวคือ มหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษามีทักษะความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน นำความรู้ที่ได้ไปขยายผลและทำงานในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้มาเรียม นิลพันธุ์ (2555) ยังได้สำรวจความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตในการประเมินความสำเร็จของหลักสูตร พบว่า มหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีความรับผิดชอบในหน้าที่ และพบว่าจุดที่ควรปรับปรุง เช่น เนื้อหาของบางรายวิชาไม่เหมาะสม มีความใกล้เคียงกัน ควรมีรายวิชาที่เน้นการฝึกปฏิบัติงานและมีรายวิชาที่สามารถนำความรู้ไปบูรณาการได้

สุนิย์รัตน์ เนียรเจริญสุข (2547) ได้สำรวจความพึงพอใจของผู้จ้างงานบัณฑิตของภาควิชาภาษาญี่ปุ่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่มีต่อบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา โดยใช้แบบประเมิน (ภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่น) ประกอบด้วย เนื้อหา 2 ส่วน คือ ข้อมูลของผู้จ้างงานบัณฑิต และความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติคุณลักษณะของบัณฑิตที่ผู้จ้างงานต้องการ ได้แก่ 1) ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ เช่น ทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน ภาษาญี่ปุ่น 2) ด้านความรู้ความสามารถพื้นฐานที่มีผลต่อการทำงาน เช่น การใช้งานโปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่างๆ และความสามารถที่เชื่อมโยงกับการปฏิบัติงาน 3) ด้านบุคลิกภาพ 4) ด้านอื่นๆ เช่น การปฏิบัติตามระเบียบองค์กร ความเข้าใจในวัฒนธรรมและธรรมเนียมญี่ปุ่น ผลการศึกษพบว่า ค่าเฉลี่ยคุณสมบัติของบัณฑิตอยู่ในเกณฑ์ดี แต่มีคุณสมบัติของบัณฑิตที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความสามารถในการวางแผน ความเป็นผู้นำ ความสามารถในการพูดนำเสนอ ทักษะการพูดภาษาอังกฤษ ความสามารถในการเขียนรายงาน และความสามารถในการประสานงาน นอกจากนี้พบว่า นอกจากความรู้ด้านภาษาแล้ว ผู้จ้างงานยังมีความคาดหวังในด้านบุคลิกภาพอีกด้วย อย่างไรก็ตามคุณสมบัติที่ผู้จ้างงานคิดว่าควรปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นแม้จะได้รับการประเมินในเกณฑ์ดี ได้แก่ ทักษะการล่าม การพูดแปล การฟัง และคุณสมบัติด้านความสามารถในการวางแผน การพูดนำเสนอ เป็นต้น

รัชดาภรณ์ ดัชนีกุล (2559) ได้สำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา โดยใช้เกณฑ์ในการประเมินตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติดีที่กำหนดผลการเรียนรู้ของบัณฑิตไว้ 5 ด้าน คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี และได้เพิ่มหัวข้อทักษะการจัดการเรียนรู้ในการประเมินด้วยกลุ่มตัวอย่างคือ บุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาที่บัณฑิต

ในสาขาดังกล่าวปฏิบัติงาน 200 คน ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรมและด้านความรู้อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี และด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ในระดับมาก นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ชี้ถึงความสำคัญของการสำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตว่าเป็นการประเมินที่เป็นรูปธรรมและสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยมาพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร วางแผนการจัดการศึกษาและพัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิตให้สนองต่อความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตเพื่อผลิตครูที่มีคุณภาพ ดังนั้นความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งที่สามารถชี้ให้เห็นถึงความบกพร่องหรือความสำเร็จของหลักสูตร ซึ่งตรงกับวัตถุประสงค์การประเมินโดยใช้รูปแบบ CIPP และสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรอย่างตรงจุด

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กล่าวได้ว่า ผลจากการประเมินหลักสูตรโดยใช้รูปแบบ CIPP ซึ่งครอบคลุมองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน เป็นข้อมูลที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรทั้งในด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตของหลักสูตร ซึ่งขยายผลรวมไปถึงผลกระทบของหลักสูตร/ความยั่งยืนของหลักสูตรให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียน ผู้ใช้บัณฑิต การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและสิ่งแวดล้อมเพื่อผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะศึกษาหลักสูตรสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2559 โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อประเมินหลักสูตรสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบซิปป (CIPP)
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น มหาวิทยาลัยบูรพา

อุปกรณ์และวิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้คือ 1) ผู้ใช้บัณฑิตสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น มหาวิทยาลัยบูรพา ซึ่งเป็นหัวหน้างานโดยตรงของบัณฑิต หัวหน้าแผนก ประธานบริษัททั้งชาวไทยและชาวญี่ปุ่น โดยสุ่มตัวอย่างบริษัทที่จ้างงานบัณฑิต จำนวน 17 คน 2) นิสิตปัจจุบันที่เรียนวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นชั้นปีที่ 4 จำนวน 28 คน และบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น มหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 35 คน และอาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 4 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบประเมิน 2 ฉบับ คือ

1) แบบประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตต่อการปฏิบัติงานและคุณลักษณะของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น มหาวิทยาลัยบูรพาใช้สำหรับประเมินกลุ่มผู้ใช้บัณฑิต แบบประเมินเป็นภาษาไทยและแปลภาษาญี่ปุ่น เพื่อให้ผู้ใช้บัณฑิตที่เป็นชาวญี่ปุ่นสามารถเข้าใจเนื้อหาความในแบบประเมินได้ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมิน 2) ความพึงพอใจต่อความสามารถในการปฏิบัติงานและคุณลักษณะของบัณฑิตใน 5 ด้านตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ รวมถึงด้านคุณลักษณะเฉพาะของบัณฑิตที่นายจ้างพึงประสงค์ที่สอดคล้องตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัย และ 3) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

2) แบบประเมินความพึงพอใจเพื่อการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรสำหรับ อาจารย์ นิสิตปัจจุบันและบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น มหาวิทยาลัยบูรพา ใช้สำหรับประเมินกลุ่มอาจารย์ นิสิตปัจจุบันและบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมิน 2) ความพึงพอใจต่อคุณภาพหลักสูตร โดยในส่วนที่ประเมินความพึงพอใจต่อคุณภาพหลักสูตร แบ่งเป็น 4 ประเด็น ได้แก่ ด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตตามรูปแบบ CIPP และ 3) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

3. ขั้นตอนการสร้างแบบประเมิน มีดังนี้ 1) ศึกษาเอกสาร วารสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินการเรียนการสอน 2) สร้างแบบประเมินให้ครอบคลุมประเด็นที่จะศึกษาแล้วนำแบบประเมินให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (ค่า IOC = 0.6 - 1) และความถูกต้องของภาษา รวบรวมข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและปรับปรุง แก้ไขเพื่อให้สมบูรณ์ 3) นำแบบประเมินไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีคุณลักษณะที่คล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างและนำมาปรับภาษาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินสำหรับอาจารย์ นิสิตปัจจุบันและบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา $\alpha = .98$ และแบบประเมินสำหรับผู้บัณฑิต $\alpha = .96$ และ 4) จัดทำแบบประเมินฉบับสมบูรณ์สำหรับนำไปใช้รวบรวมข้อมูลในรูปแบบออนไลน์ (Google form)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้ 1) ผู้วิจัยชี้แจงและแจ้งวิธีการตอบแบบประเมินแก่กลุ่มนิสิตปัจจุบันที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 4 และบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตามรายชื่อในทำเนียบศิษย์เก่า 2) ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบประเมินแก่กลุ่มผู้ใช้บัณฑิตทางอีเมล 3) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนกันยายน - ตุลาคม 2562 โดยได้รับการตอบแบบประเมินกลับมาและมีความสมบูรณ์ 84 ชุด คิดเป็นร้อยละ 93.3

5. การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และใช้เกณฑ์การประเมินค่าเฉลี่ยในการจัดระดับความคิดเห็น (Best, 1981) ได้แก่ 4.50 - 5.00 (มากที่สุด) 3.50 - 4.49 (มาก) 2.50 - 3.49 (ปานกลาง) 1.50 - 2.49 (น้อย) และ 1.00 - 1.49 (น้อยที่สุด)

ผลการวิจัย

1. ผลการประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น พ.ศ. 2559 โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ (CIPP) สรุปได้ ดังนี้

1) ด้านบริบท พบว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรโดยรวมมีความชัดเจนเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = .84) หลักสูตรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพเป็นที่ยอมรับของสังคมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = .89) โครงสร้างเนื้อหาวิชาทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการนำไปปฏิบัติได้จริงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = .91) ในขณะที่ความคิดเห็นว่า หลักสูตรมีความเหมาะสมทันสมัยสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและตลาดแรงงานอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.31$, S.D. = .89) อย่างไรก็ตามมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ควรปรับปรุงเนื้อหาบางรายวิชา เน้นทักษะการฝึกปฏิบัติ ควรเปลี่ยนลำดับรายวิชา รายวิชาที่มีเนื้อหาทับซ้อนกันควรรวบเป็นวิชาเดียว และควรเพิ่มรายวิชาฝึกงานหรือวิชาที่มีการบูรณาการความรู้

2) ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า ด้านคุณสมบัติผู้เรียนและกระบวนการคัดเลือกมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = .87) ด้านคุณสมบัติอาจารย์ผู้สอน/อาจารย์ที่ปรึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = .78) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ อาจารย์มีคุณวุฒิและประสบการณ์เหมาะสม มีคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = .75) รองลงมา คือ อาจารย์สามารถให้คำปรึกษาในด้านวิชาการและด้านอื่นๆ แก่ผู้เรียน ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = .89) และอาจารย์สามารถถ่ายทอดวิชาความรู้ให้กับนิสิตได้อย่างเข้าใจ ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = .75) อย่างไรก็ตามสาขาประสบปัญหาเรื่องอาจารย์ชาวต่างชาติที่มีคุณสมบัติเหมาะสม ส่วนปัจจัยนำเข้าในด้านสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ วัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = .93) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ขนาดห้องเรียนเหมาะสมกับจำนวนนิสิต ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = .84) และสาขาวิชามีช่องทางในการกระจายข่าวสารที่ทันสมัยและรวดเร็วแก่นิสิต ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = .94) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ห้องเรียนมีอุปกรณ์ (เช่น อุปกรณ์ คอมพิวเตอร์ ระบบอินเทอร์เน็ต เครื่องเสียง) ที่เหมาะสมและเพียงพอ ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = .95)

3) ด้านกระบวนการ กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจด้านการจัดการเรียนการสอนในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = .86) โดยเฉพาะการใช้สื่อประกอบการสอนอย่างเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = .66) ส่วนประเด็นอื่นๆ ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับลักษณะวิชาและวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = .76) การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้รู้จักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = .81) สื่อประกอบการสอนมีความทันสมัย ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = .79) มีระบบนักศึกษาแลกเปลี่ยนเพื่อการแลกเปลี่ยนความรู้ ทักษะทางภาษา วัฒนธรรม สังคม ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = .93) การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะทางภาษาทั้ง 4 ด้าน ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = .94) การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดความคิดเชิงวิเคราะห เชื่อมโยงทฤษฎีเข้าสู่การปฏิบัติ ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = .92) อย่างไรก็ตาม กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า ทูตส่งเสริมบางส่วนเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ในการเรียนรู้ทั้งในและนอกประเทศยังไม่เพียงพอ ส่วนด้านการวัดผลและประเมินผล พบว่า มีวิธีการวัดผลและประเมินผลเป็นไปตามระเบียบกฎเกณฑ์ และข้อตกลง มีความหลากหลายและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกิจกรรมการสอนอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = .95) และมีข้อเสนอแนะว่าการวัดผลประเมินผลควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วย

4) ด้านผลผลิตของหลักสูตร ความคิดเห็นต่อสิ่งที่ได้เรียนรู้ตลอดหลักสูตร/การพัฒนาผู้เรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = .74) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ได้ความรู้ทางวิชาการตรงกับสาขาที่ศึกษา ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = .65) รองลงมาคือ ความสามารถอยู่ร่วมกันและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = .71) ความมีระเบียบวินัย ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = .78) นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสาขาวิชาชีพได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = .86) มีคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = .85) ความสามารถในการพัฒนาความรู้ตนเอง ($\bar{X} = 4.0$, S.D. = .89) ความสามารถในการวินิจัยและแก้ไขปัญหา ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = .76) ความสามารถในการสื่อสารและถ่ายทอดข้อมูล ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = .82) ในขณะที่ความกล้าแสดงออกต่อที่สาธารณะ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = .78) ในด้านการจัดการบริหารหลักสูตร มีหัวหน้าสาขาวิชาเป็นประธานหลักสูตรดูแลและบริหารจัดการหลักสูตร และมีการประชุมสาขาวิชาเพื่อพิจารณาการดำเนินงาน แนวทางการพัฒนาปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพของผู้เรียนในด้านต่างๆ ด้านประกันคุณภาพการศึกษา มีการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานกิจกรรม/โครงการในหลักสูตร และมีการประเมินประกันคุณภาพของหลักสูตร เพื่อพิจารณาจุดอ่อนจุดแข็งในมิติต่างๆ ของหลักสูตร

2. แนวทางการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร นอกจากข้อมูลที่ได้จากการประเมินความพึงพอใจของหลักสูตรแล้ว ยังได้นำข้อมูลจากการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต ซึ่งนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งต่อทิศทางการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร มาวิเคราะห์และสรุปผลเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรด้วย

จากผลสำรวจความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิต พบว่างานที่บัณฑิตปฏิบัติอยู่ตรงกับสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 100 บัณฑิตได้รับคะแนนความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานและคุณลักษณะโดยรวมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = .90) โดยด้านที่มีคะแนนสูงสุด คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = .54) โดยเฉพาะความซื่อสัตย์สุจริต รองลงมาคือ ความเสียสละช่วยเหลือผู้อื่นและทุ่มเทในการทำงาน การปฏิบัติตามกฎระเบียบ มีศีลธรรมและมีจิตสำนึก ความมีวินัยและความตรงต่อเวลา ตระหนักในการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณ ด้านต่อมา คือ ด้านความรู้ ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = .80) โดยเฉพาะความรู้และทักษะการใช้ภาษาญี่ปุ่น รองลงมาคือ ความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบ ความรู้และทักษะการใช้ภาษาไทย ความรู้และทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ ลำดับต่อมา คือ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = .75) โดยเฉพาะมนุษยสัมพันธ์และการปรับตัวเข้ากับผู้อื่นและความสามารถในการติดต่อประสานงาน รองลงมาคือ ความรับผิดชอบและเอาใจใส่ต่องานในหน้าที่ ความสุภาพอ่อนน้อม วางตัวเหมาะสมกับกาลเทศะ การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ความเป็นผู้นำที่ดี ด้านต่อมาคือ ด้านทักษะทางปัญญา ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = .81) โดยเฉพาะความสามารถในการสรุปประเด็นและการนำเสนอข้อมูล รองลงมาคือ ความสามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน การวางแผนและดำเนินการให้สำเร็จ การคิดวิเคราะห์ และแก้ไขปัญหา สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และใฝ่หาความรู้ ส่วนด้านที่มีคะแนนต่ำสุด คือ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = .82) โดยเฉพาะความสามารถในการสื่อสารทั้งการฟัง พูด อ่าน เขียนและอธิบายความได้อย่างเหมาะสม รองลงมาคือ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีและโปรแกรมคอมพิวเตอร์ และความสามารถทางสถิติ และการคำนวณในการประยุกต์ใช้ในงาน

นอกจากนี้ยังความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ในมิติของผู้ใช้บัณฑิตต่อการพัฒนาหลักสูตรด้านการพัฒนาผู้เรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = .77) เมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีความรู้และทักษะภาษาญี่ปุ่นในการปฏิบัติงานอย่างเพียงพอ รองลงมา คือ มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออก มีความมุ่งมั่น อดทน สู้งาน กริยาวาง

สุภาพ อ่อนน้อมถ่อมตน มีจิตอาสาและมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อองค์กรและสังคม มีจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมองค์กรที่หลากหลาย และลำดับสุดท้ายคือด้านความพร้อมเรียนรู้สิ่งใหม่และสามารถต่อยอดองค์ความรู้ได้อย่างไรก็ตาม ผู้ใช้บัณฑิตให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมว่า หลักสูตรควรมีโครงการความร่วมมือกับหน่วยงานเอกชนในการให้นิสิตฝึกงานเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์วิชาชีพและทักษะการปฏิบัติงานให้กับผู้เรียนก่อนเข้าทำงานจริง

อภิปรายผล

1. จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เพื่อประเมินหลักสูตรสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น พ.ศ.2559 มหาวิทยาลัยบูรพา โดยใช้รูปแบบซีบี (CIPP) ใน 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ผลวิจัยครั้งนี้มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผลวิจัยได้ดังนี้

1) ด้านบริบท หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น มีการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมบัณฑิตที่มีคุณลักษณะและความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพเป็นที่ยอมรับของสังคมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักสูตรมีการกำหนดวัตถุประสงค์และโครงสร้างเนื้อหาวิชาที่ชัดเจนเหมาะสมทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการนำไปปฏิบัติได้จริง อย่างไรก็ตามหลักสูตรยังขาดความทันสมัย ควรมีการปรับปรุงในบางรายวิชา ปรับลดและเพิ่มบางรายวิชา ซึ่งควรเน้นทักษะการฝึกปฏิบัติเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงไปตามความต้องการของสังคมและการเตรียมความพร้อมสู่ศตวรรษที่ 21 ดังที่ วรรณดี แสงประทีปทอง (2561) กล่าวว่า ในกระแสการเปลี่ยนแปลงของศตวรรษที่ 21 เพื่อพัฒนากำลังคนให้มีความสมรรถนะที่สูงขึ้นนั้น การศึกษาต้องปรับเปลี่ยนให้ตอบสนองกับทิศทางการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว โดยมุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนที่มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีทักษะความรู้ในศตวรรษที่ 21 และต้องมีการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ ศศิธร บัวทอง (2560) ที่ได้กล่าวว่า การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการกำหนดยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้ โดยมุ่งเน้นทักษะความเชี่ยวชาญและสมรรถนะที่เกิดกับตัวผู้เรียน เพื่อใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมแห่งความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน

2) ด้านปัจจัยนำเข้า ในด้านคุณสมบัติผู้เรียนและกระบวนการคัดเลือก มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าการกำหนดคุณสมบัติผู้เรียนมีความชัดเจน เน้นผู้เรียนที่มีทักษะ ความรู้ความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นและคุณลักษณะที่เหมาะสม และมีกระบวนการสอบคัดเลือกเป็นไปตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด ชัดเจนโปร่งใส สอดคล้องกับแนวคิดของ Olivia (2009) เกี่ยวกับความสำคัญของหลักสูตรที่ว่า

การกำหนดคุณสมบัติและการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษามีความสำคัญในการช่วยวางแผนและการตัดสินใจในการเข้าเรียนในหลักสูตรนั้นๆ ของผู้เรียนและผู้ปกครองต่อไปได้ ประเด็นเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอน/อาจารย์ที่ปรึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าอาจารย์สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่นส่วนใหญ่มีคุณวุฒิที่เหมาะสม มีผลงานวิชาการและผลงานวิจัยที่มีศักยภาพ อาจารย์ผู้สอนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน เป็นที่ปรึกษาที่ดี มีความรับผิดชอบในการสอนสามารถถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์แก่ผู้เรียนได้ดี สอดคล้องกับ มาเรียม นิลพันธุ์ (2555) ที่ได้ชี้ประเด็นปัจจัยนำเข้าเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรว่า เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพควรมีการปรับปรุงด้านการเพิ่มบุคลากรผู้สอนให้มีจำนวนที่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน อย่างไรก็ตาม สาขาวิชายังประสบปัญหาขาดแคลนอาจารย์ชาวต่างชาติที่มีคุณสมบัติเหมาะสม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประเด็นเรื่องค่าตอบแทนเงินเดือนที่ค่อนข้างน้อย ไม่สามารถแข่งขันกับสถาบันอื่นที่มีค่าตอบแทนสูงกว่าได้ จึงทำให้ไม่สามารถเลือกอาจารย์ชาวต่างชาติที่มาสมัครได้มากนัก ส่วนในประเด็นสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ สรุปลได้ว่า ขนาดห้องเรียนมีความเหมาะสมต่อจำนวนผู้เรียนแต่สภาพห้องเรียนยังขาดอุปกรณ์ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ ระบบอินเทอร์เน็ตที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าอุปกรณ์คอมพิวเตอร์สำหรับนักศึกษาเพื่อช่วยศึกษาค้นคว้าจากสื่อออนไลน์และการทำงานนั้นไม่เพียงพอ ทั้งนี้เพราะมีข้อจำกัดในส่วนของงบประมาณสนับสนุนจากคณะ ซึ่งอาจทำได้ยากสำหรับผู้บริหารหลักสูตร ในขณะที่สภาพการจัดเรียนการสอนในปัจจุบันนั้นจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศประกอบการเรียนมากขึ้น เพื่อช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้หลากหลาย เกิดการเรียนรู้ที่กว้างไกล ดังที่ มาเรียม นิลพันธุ์ (2555) กล่าวว่า ความเหมาะสมเพียงพอและมีประสิทธิภาพของทรัพยากรที่สนับสนุนด้านการเรียนการสอนช่วยให้หลักสูตรมีความพร้อมในการใช้และบรรลุเป้าหมาย

3) ด้านกระบวนการ ผลการประเมินด้านการจัดการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะประเด็นมีการใช้สื่อประกอบการสอนอย่างเหมาะสม ทั้งนี้เนื่องจากรายวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นเกือบทั้งหมดจะใช้หนังสือตำราที่เป็นภาษาญี่ปุ่นและเป็นหนังสือตำราที่ได้รับการยอมรับในระดับสากล มีการปรับเปลี่ยนให้ทันสมัยและเหมาะสมกับการเรียนระดับอุดมศึกษา มีแบบฝึกทักษะครอบคลุมทั้งทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าการเรียนการสอนสอดคล้องกับลักษณะวิชาและวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ประกอบกับการจัดการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนรู้จักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้ทักษะทางภาษาและวัฒนธรรมและมีกิจกรรม

ที่ส่งเสริม การคิดวิเคราะห์ สามารถเชื่อมโยงทฤษฎีสู่การฝึกปฏิบัติจริงได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของมาตรฐานการอุดมศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะในการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีความรอบรู้ในด้านต่างๆ และมีความสามารถในการบูรณาการข้ามศาสตร์เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองและสังคม (สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา, 2561) อย่างไรก็ตาม กลุ่มเป้าหมายมีความเห็นว่าทุนส่งเสริมบางส่วนเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ในการเรียนรู้ทั้งในและนอกประเทศยังไม่เพียงพอ ทั้งนี้สืบเนื่องจากข้อจำกัดด้านจำนวนผู้ได้รับการคัดเลือกให้ได้รับทุนไปเป็นนักศึกษาแลกเปลี่ยนกับมหาวิทยาลัยในญี่ปุ่นที่มีความร่วมมือทางวิชาการนั้นมีจำนวนไม่มาก และการเข้าร่วมทำกิจกรรมทางวิชาการกับสถาบันอื่นภายในประเทศก็ประสบปัญหาการสนับสนุนเรื่องค่าเดินทาง ค่าที่พัก (กรณีเดินทางไกล) ที่ยังไม่เพียงพอ ด้านการวัดผลและประเมินผลพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีวิธีการวัดและประเมินผลเป็นไปตามระเบียบกฎเกณฑ์และข้อตกลงที่กำหนดไว้ล่วงหน้า มีความหลากหลายและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าหลักสูตรสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่นได้กำหนดหลักเกณฑ์การวัดผลอย่างชัดเจน มีการแสดงรายการประเมินที่ระบุเป้าหมายชัดเจนสำหรับการเรียนรู้ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด ดังที่ Taba (1962) ได้กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงปรับปรุงหลักสูตรอันเดิมให้ได้ผลดียิ่งขึ้นนั้นจะต้องพิจารณาทั้งในด้านการกำหนดจุดมุ่งหมาย กระบวนการและการวัดผลประเมินผลด้วย เพื่อให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายใหม่ที่วางไว้ อย่างไรก็ตาม ประเด็นที่ว่า การวัดผลและประเมินผลควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลนั้น สืบเนื่องจากปัจจุบันหลักสูตรมีการวัดผลและประเมินผลโดยใช้ทั้งแบบอิงเกณฑ์และอิงกลุ่ม ซึ่งผลการวิจัยนี้สะท้อนความเป็นไปได้ว่า การวัดผลแบบอิงกลุ่มทำให้รู้สึกเกิดการแข่งขันสูงระหว่างผู้เรียน วิธีการวัดผลแบบอิงกลุ่มจึงเป็นรูปแบบการวัดผลที่ส่งผลในแง่ลบแก่ผู้เรียน

4) ด้านผลผลิตของหลักสูตร ความคิดเห็นของบัณฑิตที่มีต่อสิ่งที่ได้เรียนรู้ตลอดหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก บัณฑิตได้รับความรู้ทางวิชาการตรงกับสาขาที่ศึกษาสามารถอยู่ร่วมกันและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น มีระเบียบวินัย นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสาขาวิชาชีพได้อย่างเหมาะสม มีคุณธรรม จริยธรรม สามารถพัฒนาความรู้ของตนเอง และถ่ายทอดได้ รวมถึงมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาได้แต่ยังขาดความกล้าแสดงออกต่อที่สาธารณะ ทั้งนี้ เพราะว่าการที่จะสำเร็จการศึกษาได้นั้นผู้เรียนต้องผ่านการฝึกฝนมากมาย ต้องมีความพยายามอดทนต่อสู้เพื่อเอาชนะตนเอง ในขณะที่โอกาสที่จะได้แสดงออกต่อสาธารณชนยังมีน้อยจึงขาดประสบการณ์ ส่งผลให้ขาดความมั่นใจเมื่อต้องเจอกับสถานการณ์จริง ซึ่งสอดคล้องกับ สุนิย์รัตน์ เนียรเจริญสุข (2547) ที่ได้สรุปผลการศึกษาปัจจัยในด้านผลผลิตว่า คุณสมบัติของบัณฑิตถึงแม้จะอยู่ในเกณฑ์ดี แต่คุณสมบัติที่เกี่ยวข้องกับทักษะใน

การแสดงออก เช่น ความเป็นผู้นำ ความสามารถในการพูดนำเสนองานยังอยู่ในเกณฑ์ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ

2. สำหรับแนวทางการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร นอกจากผลที่ได้จากการประเมินหลักสูตรทั้ง 4 ด้าน ซึ่งพบความจำเป็นในการปรับปรุงหลักสูตรแล้ว ผลที่ได้จากการประเมินของผู้ใช้บัณฑิตก็นับว่าสำคัญยิ่งสำหรับแนวทางการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรด้วย

จากการสำรวจความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิต พบว่างานที่บัณฑิตปฏิบัติอยู่ตรงกับสาขาที่สำเร็จการศึกษา คิดเป็น 100% ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าความต้องการบุคลากรที่มีทักษะทางภาษาญี่ปุ่นในตลาดแรงงานนั้นมีอัตราสูงมาก นอกจากนี้ บัณฑิตยังได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับมากต่อคุณลักษณะบัณฑิตทั้ง 5 ด้าน โดยด้านคุณธรรม จริยธรรมมีค่าคะแนนสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ด้านความรู้และทักษะทางภาษา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะทางปัญญาและด้านทักษะการคิดวิเคราะห์ เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าหลักสูตรมีการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้คุณธรรม จริยธรรม สร้างคนให้มีคุณภาพและมีการเรียนการสอนในชั้นเรียนที่ส่งเสริมนักศึกษาให้นำความรู้ทางทฤษฎีไปปฏิบัติได้ เกิดทักษะการทำงานมีความพยายามในการทำงานส่งผลให้ผู้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานและการพัฒนางานของบัณฑิต ถึงแม้จะยังขาดทักษะในด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สถิติและการคำนวณ แต่สิ่งเหล่านี้สามารถฝึกฝนเพิ่มเติมได้ภายหลัง นอกจากนี้การพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของผู้ใช้บัณฑิต พบว่า ในด้านที่มีคะแนนสูงสุดสามอันดับแรก คือ บัณฑิตควรมีความรู้และทักษะภาษาญี่ปุ่นอย่างเพียงพอ มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออก และมีความมุ่งมั่นอดทน สู้งาน ผลการสำรวจดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าประสบการณ์การเรียนรู้ที่จำเป็นในห้องเรียนเพียงอย่างเดียวไม่ได้เอื้อให้นักศึกษาเกิดทักษะที่จำเป็นในเชิงวิชาชีพเท่าที่ควรเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้บรรลุเป้าหมาย ความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สถิติ การคำนวณและความสามารถพื้นฐานที่มีผลต่อการทำงาน เช่น การพูดนำเสนอความสามารถในการเขียนรายงาน สิ่งเหล่านี้เป็นสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับบัณฑิตในการประกอบวิชาชีพนอกเหนือจากความรู้และทักษะทางภาษา ซึ่งสอดคล้องกับสุนิย์รัตน์ เนียรเจริญสุข (2547) ที่ได้กล่าวว่า นอกจากความรู้ด้านภาษาญี่ปุ่นแล้ว ผู้จ้างงานยังมีความคาดหวังในตัวบัณฑิตในด้านอื่นๆ เช่น ความสามารถในการวางแผน ความสามารถในการพูดนำเสนองาน เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ข้อเสนอแนะที่น่าสนใจยิ่ง คือ ควรมีความร่วมมือกับหน่วยงานเอกชนในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ใช้บัณฑิตตระหนักถึงความจำเป็นในการเสริมประสบการณ์ในการฝึกปฏิบัติงานก่อนการเข้าทำงานจริงเพื่อเป็นการฝึกฝนทักษะและสามารถออกไปปฏิบัติงานจริงได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการปรับปรุงรายวิชาในหลักสูตรบางรายวิชา ที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกันหรือมีรายละเอียดทับซ้อนกันและปรับลดบางรายวิชาเพื่อให้มีความทันสมัยและควรเพิ่มรายวิชาที่มุ่งเน้นการฝึกปฏิบัติงานหรือวิชาที่มีการบูรณาการข้ามศาสตร์ตามกรอบแนวคิดทางการศึกษาและสอดคล้องกับแนวโน้มของหลักสูตรในปัจจุบัน
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน ควรมอบหมายให้นิสิตศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมากยิ่งขึ้นเพื่อกระตุ้นให้มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักวางแผนและแก้ไขปัญหา ฝึกความเป็นผู้นำและกล้าแสดงออกพร้อมทั้งส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
3. ควรตั้งคณะกรรมการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร ที่มาจากตัวแทนองค์กรวิชาชีพและสำรวจความต้องการจากผู้ประกอบการหน่วยงานต่างๆ เพื่อทราบแนวคิดในมิติของผู้ประกอบการหรือผู้ใช้บัณฑิต ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยและสอดคล้องต่อความต้องการของตลาดแรงงาน
4. อาจารย์ผู้สอนควรแสดงเกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างชัดเจนและชี้แจงแก่ผู้เรียน
5. ผู้บริหารหน่วยงานควรพิจารณาการจัดสรรงบประมาณสำหรับวัสดุอุปกรณ์การเรียนให้เพียงพอต่อการใช้งานของนักศึกษา และควรเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัยสะดวกต่อการเรียนรู้ เช่น คณะควรเพิ่มจำนวนคอมพิวเตอร์สำหรับนักศึกษาเพื่อค้นคว้าและทำงาน ติดตั้ง wireless ให้เพียงพอต่อการใช้งาน รวมถึงการสนับสนุนนิสิตในเรื่องความสะดวกในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ กับสถาบันหรือหน่วยงานภายนอก โดยเฉพาะกรณีี่ช่วยสร้างชื่อเสียงให้กับสถาบัน เช่น สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเดินทางและค่าที่พัก
6. ควรมีการประชุมร่วมกับสถานประกอบการเพื่อกำหนดนโยบาย วางเป้าหมายเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างบางกลุ่มเกี่ยวกับประเด็นที่ได้รับคะแนนจากการประเมินด้วยแบบประเมินเพื่อได้มาซึ่งข้อมูลเชิงลึกเพื่อเติมเต็มเหตุผลของผลการวิจัย
2. ควรมีการวิจัยในด้านการพัฒนาการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้นิสิตศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กระตุ้นให้มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักวางแผนและแก้ไขปัญหา เพื่อจะได้นำผลที่ได้มาพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา วัฒนสุนทร. (2551). การประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมิน CIPP ของสตฟเฟิลบีมในการประเมินโครงการทางการศึกษา. *วารสารเทคโนโลยีสุรนารี*. 2 (มกราคม - มิถุนายน): 67-83.
- จรรยา ดาสา, ณสรณ์ ผลโคก, ชีรพงศ์ แสงประดิษฐ์ และ สมปรารถนา วงศ์บุญหนัก. (2553). *รายงานการวิจัยเรื่องการประเมินและติดตามผลหลักสูตรการศึกษา มหำบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา (แผน ข) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. รายงานการวิจัยศูนย์วิทยาศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทิพย์ทัศน์ ชินตาปัญญากุล, สมจิตรา เรืองศรี, กิตติศักดิ์ ลักษณะ, พรภิรมย์ หลงทรัพย์. (2560). การประเมินหลักสูตรแนวใหม่รูปแบบCIPPIEST. *วารสารพยาบาลตำรวจ*. 9 (กรกฎาคม - ธันวาคม): 203-212.
- อำรง บัวศรี. (2542). *ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบและการพัฒนา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- ปัทม เมธาคณวุฒิ. (2532). *หลักสูตรอุดมศึกษา : การประเมินและการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มกเรียม นิลพันธุ์. (2555). การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย มหาวิทยาลัยศิลปากร*. 4 (กรกฎาคม - ธันวาคม): 25-40.
- รัชดาภรณ์ ตันติกุล. (2559). ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา. *วารสารวิจัยและพัฒนาวิทยาลัยการณั้ในพระบรมราชูปถัมภ์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. 11 (พฤษภาคม - สิงหาคม): 237-245.
- วรรณดี แสงประทีปทอง. (2561). แนวทางการประเมินผลการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. *วารสารวิจัยและประเมินผลอุบลราชธานี*. 7 (มกราคม - มิถุนายน): 1-10.
- ศศิธร บัวทอง. (2560). การวัดและการประเมินทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. *Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*. 10 (พฤษภาคม - สิงหาคม): 1856-1867.
- สุนิย์รัตน์ เนียรเจริญสุข. (2547). ความพึงพอใจของผู้จ้างงานบัณฑิต ภาควิชาภาษาญี่ปุ่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. *วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*. 4 (มกราคม - มิถุนายน): 148-162.

- Best, J.W. (1981). **Research in Education**. New Jersey: Prentice-Hall.
- Hilda, Taba. (1962). **Curriculum development: theory and practice**. New York: Harcourt. Brace and World.
- Olivia, P. F. (2009). **Developing the Curriculum (7th ed.)**. Boston: Allyn and Bacon.
- Stufflebeam, D.L. (2003). The CIPP model for evaluation. In **International Handbook of Educational Evaluation**. Stufflebeam, D.L., Kellaghan.T, eds. Dordrecht, The Netherland: Kluwer Academic. pp. 31-62.
- Stufflebeam, D.L., & Shinkfield, A.J. (2007). **Evaluation Theory, Models & Applications**. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- กองความร่วมมือการลงทุนต่างประเทศ. รายงานภาวะการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย. [Online]. เข้าถึงได้จาก: https://www.boi.go.th/upload/content/Foreign%20Investment%20Report%202017_5b7a3c1d2a86a.pdf. 2560.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. **มาตรฐานการอุดมศึกษาและแนวทางการนำมาตรฐานสู่การปฏิบัติ**. [Online]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.mua.go.th/users/bhes/bhes2/Standard%20of%20Higher%20Education-14-9-61/06-มาตรฐานการอุดมศึกษาและแนวทางการปฏิบัติ%2014.9.18.pdf>. 2561.
- Japanese Chamber of Commerce Bangkok (JCC). **A Survey of Business Sentiment o Japanese Corporations for the 1H half of 2018 summary data**. [Online]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.jcc.or.th/en/news/detail/id/262>. 2018.